

Meie Mats

Nr. 11. (193)

Laupäeval, 19. aprillil 1919.

Nr. 11. (193)

A. Ounapuu matmine 7. aprillil Tallinna Jaani kirikus.

100-aastase wabastuspäewa puhul
soowitame lugeda ajaloolist raamatut:

Jaan Kärner,

Talurahwa wabastamine

Eestimaal.

Hind 1 mark 40 penni.

Hind 1 mark 40 penni.

Pealadu: „Teaduse“ raamatukaupl., Harju ja Rütli uul. nurgal, Tallinnas.

Õudne õö.

Daani kirjaniku Wilhelm Bergföe uudisjutt. — u —

(1. järg.)

Terwe kõrge must plank oli täiesti mahi histud. Palgid, plangid ja risud seisid läbisegamini, ja maapind oli sügavasti üles kaevatud, et esu ja jurma wahese kindlat pidet saada. Koha lage, õudne tühjus tabas mind ja ma jäin tahmata seisma, et ennast olukorra vastu nagu kindlustada.

Oli karekülm, wagune õhtu. Pilwed lendasid wäikeste räbalatena üle kuu, nii et surnuaed oma walgete ristidega ja nimedega kord täies, kord hämardawas walguses seisis. Aegajalt hoowas marutuul kohisedes ja mühisedes üle haudade, kohises lehtedest lagedates kaskedes, tungis kaeblikult hülwades läbi aia ja pöösaste, kolas kiriku juures aianurgas, jooksis siis üle kiriku katuse ja keerutas roostetanud tuulelippu niisuguse kritiskamisega, et see kõrwust otse torkawalt läbi käis.

Ma waatasin pahemale poole — seal nägin ma mõne haruldase walge kuu, mis kuupaistel laineliselt näisid liikuvat.

„Linad!“ ütlesin endale. „Ei midagi muud kui walged linad! Neetud komme, linasid surnuaias kuuwatada; selle kohta peaks „Politseisebrale“ hea kõredata kirjutuse saatma!“

Waatasin paremale poole — seal seisis hunik honta, waewalt kaks sammu minust eemal.

Eatern pahemas käes, läksin nende juure; kohades sirutasin ma käe nende järele wälja — seal tõusis hunikus kahin; ta langes kokku ja midagi sooja ning pehmet puudutas mu kätt.

Ma jahmatafin.

„Rotid!“ ütlesin enesele. „Surnuaia rotid — ei midagi muud, kui wanad raswaläinud surnuaiarotid! Issand Jumal, kuidas ma kardan! aga ei, ma ei taha karta — see on naeruwäärt, on narrus, kitsarinnalsus — kuhu jääb siis, kuradi päralt, käewarjs? Terwet seal hulgas ei ole!“

Palawikulise rutuga ja lödisewail põlwil otisjin ma ühe huniku teise järele läbi. Tuli laternas wubises ja wabises tuule käes; äkitselt kustus ta ära, ja kui palaw, haigew jätistelehk mulle ninasse löi, oli mul tunne, nagu peaksin minestusesse langema. Suure jõupingutuse waral toibusin jälle, astusin mõned sammud edasi ja nägin surnuaia lõpul ühe puufärgi, mis, alles weel üsna terwe, mullast wälja wõetud ja puu alla oli pandud.

Ma astusin selle juure ja nägin nüüd, et ta wanamoeline ja raskest poolmädanenud puust tehtud oli. Kaane peal seisis tal metallist plaat peaaegu täiesti kustunud kirjaga. Ajahammas oli puufärgi ühest nurgast nii ära pehastanud, et ma ta kangil abil kergesti arwasin suutwat awada.

Ma waatasin ringi. Paari labida kõrwal seisis seal ligidal maas ka kang.

Wõtsin wiimase kätte ja surusin selle otja laudade wahese.

Praksatades wajus puufärgi nurk laiali.

Arapöördud näol pistin ma käe awausest sisje, kobasin ringi ja sain kätte furnu käewarre, mille ma kõwa nakjuga keha küljest lahiti rebisin. Selle läbi kukkus ka pea otlast lahiti ja weeres mulle peaaegu jalgade ette.

Ma wõtsin ta üles ja tahtsin teda jälle puufärgi panna, kuid seal nägin ma ta õõnsates silmaaukudes rohekat, wostworilaadi hülglust särawat, mis waheldamisi kerkis ja kadus. Palawikus lödisedes, täitis mind sel filmapilgul otse meeleheitlik hirm ja õudus. Ma sundisin ennast üles waatama, ja minu pilk langes ühe üksiku walgustatud akna peale minu ees seiswal majaderidastikul.

Seal istus üks poolpallas, ehitud naisterahwas peaaegu lauani põlenud küünlajupi ees. Ma waatasin alla — õõnsad filmakoopad hülglasid weel, aga weel tugewamini kui enne. Ma pidin kindla teate saama; ma pödin sellele lsearaldusele loomuliku seletuse leidma, muidu wõtsin ma weel hulks minna — seda ma tundsin.

Uuesti kahmasin ma pea kätte, aga weel iial pole ma kaduwuse seadusest nii waldawat mõju ehk muljet saanud, kui sel filmapilgul. Sandanded neist tülgestust sünnitawatest wäikestest putukatest, keda puu-usfideks kutsutakse, sibistasid igas augukeses ja igas praokeses, mis pealuus näha oli, ja paar kõige hülglawamatest usjtaolistest tuhajalgsetest, keda looduse-uurijad geofiilideks kutsuwad, kerisid endid silmaaukudest wälja. Tahtmatalt tulid mulle meele Heine sõnad, ja tülgestades, wõideldes, nagu ei oleks ma ise oma tahte üle enam suutnud walitseda, tundsin tungi neid sõnu korrata:

— — — „Ma näen furnuid!“

Nad pikutawad mullas kitsas kirstus, käed rinna peal ja silmad laialt lahiti; neil nagu walge, nagu walge on neil rite, ja huulte wahel roomawad neil usfid!“

Waewalt kuulsin ise oma sõnu, kui nad mind ka juba õudusega täitsid. Ma wiskasin pea kirstu tagasi, kargasin paari sammuga üle ligemate hunikute, ilma et mul aega oleks olnud laternatki kaasa wõtta, tormasin nagu meeleu läbi pimedada weski, mille müriinat ma arwasin kuulwat, ja jäin alles suure wabriku õues seisma, kus ma suure purtskaewu juures kaasatoodud käewarre puhtaks pesin ja oma rikutud ülikonna jälle korda seadisin.

Siis pistin ma oma saagi hõlma alla, nikutasin wana wärawawahi poole pead, kes mulle mõmisedes ukse awas, ja astusin mõni filmapilk hiljem oma tuppä niisuguse näoga, nagu ma seda oma arust kõige muretumaks ja rahulikumaks arwasin.

„Mis tont sul wiga on, wäike Simsen?“ hüüdis Sölling, kui mind nägi uksest tuppä tulewat. „Ega ja õmeti tonta ei näinud, wõdi on sul wäike

pohmelus peas? Jäid nii hirmus kauaks ära. Kell on ju peaaegu kaksteistkümmend!"

"Simsen on haige!" hüüdis Hansen. "Anna talle klaasi külma wett, enne kui ta minestusesse langeb."

"Aga ära klaasi liig täis wala," tähendas keegi teine. "Simsen ei kanna täna enam palju wälja!"

Nüüd oli kord wõidurõõmu tundmiseks minu käes. Ruttu wõisin käewarre hõlma alt wälja ja panin ta sõnalausumata lauale.

"Surm ja kurat!" kisendas Sölling anatoomilises waimustuses. "Mis käsiwarfs see on, mis ja oled saanud? Jah, Simsen teab, mis teeb. Waadake ometi, misjuguuse toreda neiukäewarre ta on kaasa toonud! Waadake kord seda kätti! Kui peen ja wäike, ja kui hästi alles hoitud! Olen kindel, et kinnas nr. 6 talle paras on. Jumal teab, kes seda kord on juudelnud ja silitanud!"

Käewarfs käis üleüldise imestuse kajal käest kätte, ja iga sõnaga, iga lausega, mis üteldi, tõusis minus jälkus mu enese ees.

Raisterahwa käsi!.. Mis naine see oli olnud? Wististi noor ja üus, oma wendade uhkus, oma wanemate rõõm. Warakult oli ta närtsinud: armastusrikkad käed olid teda rawitsenud; õrnad mõtted ja tröösiw lootus olid ta haigewoodi juures ööd ja päewad walwanud. Rahulikult oli ta uinunud, ja rahu, mis teda eluaeg saatnud, oli talle surmas taheitud anda; sellepärast oli ta puusärk paksum, heast tammepuust tehtud. Ja see käsi, mis nii lahkesti lahkudes teisi käsi pigistanud ja tulles teretanud, millest oli nii wäga puudust tuntud — seal ta seisis anatoomilisel lauail, ümbritsetud tubakapilwedest, silmitsetud uudishimulikest pilkudest ja kõige tooremate naljade märgiks tehtud. Mu Jumal, kui hirmus, kui kole see oli!

"Kuule," ütles Sölling, kui üleüldine waimustus rauges, "selle käe tahaksin ma omale saada. Kui ta kloorubjaga ära pleegitakse ja kopaalwännitjaga üle tammatakse, siis saab talt tore eksemplar. Selle wõtan ma kaasa!"

"Ei," hüüdis mina, "seda ma ei luba. Ma tegin ülekohut, et ta suruatast ära toin. Ma lähen kohe tagasi ja wiin ta jälle endisele kohale."

"Ei, ei, see ei lähe!" hüüdis Sölling teiste naeru kajal. "Waata, waata, Simsen hakkab ju päris luuletama. Ei, see käewarfs jääb minule, maksku ta mis tahes!"

"Ei," ütles Niels Daal, "selleks pole sul õigust. Ta on ära surnud ja maha maetud, selge leidus, ja meil teistel on tema kohta samajugune õigus kui sinul!"

"Jah, sellest saawad kõik osa," hüüdis keegi seltskonnast.

"Ei, seda mina ei luba," lausus Sölling. "See ofeks kõige häbiwäärilisem wandalismi, kui käewarre ära pilbastaklime. Mis Jumal on kokku pannud, ei pea inimene lahutama!" jatkas ta rõhuga.

"Noh, siis teeme oksjoni!" hüüdis Daal, kel-

lele äkitselt jälle ta õigusteadus meele tuli. "Wait, mu herrad, algame! Mina olen oksjonipidaja ja furnuaia wõti täitku esialgul wafara kohust!"

Tõusis üus naerulagin, kui Daal auwäärilikult laua otja afus ja ühetooniliselt ja läbi nina kõnelema hakkas:

"Selle läbi antakse kõigile teada, et 25. nowembril, keskööl, kell punkt 12 üliõpilaste kafarmus nr. 5 ilma mingisuguse teise oksjoni ta awalikule enampakkumisele pannakse wäike, kena nais-terahwakäsi ühes tema juure kuuluwa inventaariga, nagu käeluud, sõrmed, wahelülid jne. Selle juures tähendatakse, et müüdüd asi kohe pärast oksjoni tuleb ära wiia, just nõnda, kuidas ta kolmanda wafaralõõgi puhul on. Maksujõulisele osjale antakse kuuenädalane krediit. — Pakutud on üks Daani shilling!"

"Mark!" hüüdis Sölling pilkawalt.

"Kaks!" kisendas keegi teine.

"Neli!" lausus Sölling. "Neid on tä wäärt. Paku kaasa, Simsen! Näed wälja, nagu istuksid toobris, mis elawaid kiisku täis."

Ma pakkusin sunnitult ühe marga.

Sölling lõi mu taalriga üle.

Keegi ei pakkunud rohkem; furnuaia wõti kolkjatas, ja käewarfs oli Söllingi oma.

"Ole nii hea," ütles ta, mulle marka andes,

"selle oled ja ausasti teeninud. Selle saad ja kui furnuröõwel käsirahaks. Ülejäägi saad teinekord, kui sa paremaks ei arwa seda kõrtsi jätta."

Nende sõnadega mäsits Sölling käewarre ajalehe sisse.

Kõik tõusid üles ja warsti rutias terve seltskond trepist alla; majauks wifati taga kinni, kära kustus ja kõik jäi tänaval vaikseks nagu hauas.

See oli haruldane üleminek. Uimaselt ja segaselt seisin ma ja silmitsejin saadud marka, mille ma hiljem mafinlikult westitaskusse poetasin. Minu mõtted olid alles liig kõwas liikumises, mu meel alles liig ärew, et magada. Ma tegin tule nii suureks kui wõimalik ja wõtsin oma anatoomilise ettelugemise hefti, et enesele lugedes rahu saawutada.

Kuid see gi õnnestanud. Minu ärewus oli selleks liig suur.

Äkitselt kuulsin ma häält, nagu see õõtsuwa kellatrikli poolt tuleb.

Ma tõtsin pea üles ja kuulasin põnewalt. Kella ei olnud ei minu ega ka kõrwaltoas, kuid toon oli ikka weel kuulda.

Samal silmapilgul hakkas mu lamp wubisema: nähtawasti puudus tal õli.

Parajasti, kui üles tahtsin tõusta ja lampi täitma hakata, langes mu pilk mu wastas seiswa uksepiida peale, ja üsna selgesti, aga rütmiliselt ja taktimõõduliselt, nägin ma furnuaia wõtit, mille ma sinna konksu otja olin riputanud, edasi-tagasi kõlkawat. Wahetewahel ahwardas ta ju üsna seisma jääda, aga siis sai wõti nagu nägemata käe poolt uue hoobi ja ta õõtsumine muutus nii tuge-

waks, et mõnikord otse ringi tahtis lendama hakata.

Suu ammuli, silmad jõllis, jäin ma silmapilguks seisma; aga wõti õõtsus korralikult edasi, nagu kella perpendikel.

Ma tundsin, kuidas mul jääkülme tunne üle selja alla woolas. Kohkudes taganesin ma ja äigasin üle otsaesise. Seal seisis külm higi. Ma ei jõudnud enam kannatada, kargasin ukse juure, wõtsin wõtme kahe käega, panin ta lauale ja ladusin talle hulga raamatuid peale. Alles siis hakkasin ma jälle kergemini hingama.

Mis see ometi tähendas?!

Camp oli kustumas ja õli mul ei olnud, nagu see mulle nüüd meele tuli. Aegajalt wubises tuli üles kõrgele ja heitis wubisewat walgusehelki tuppa. Warjud kord lühenesid, kord pikenesid, oli, nagu oleksid nad hüppawateks tondikujudeks muutunud.

Palawikulise rutuga wõtsin ma enda riidest tahti, kustutasin lambi ja läksin woodisse, et oma ilmutuste ja wiirastuste käest nagu pääseda.

Aga seal alles näisid nad elunewat. Oli, nagu oleksid nad nüüd alles õieti ärganud. Kord oli mul, nagu seisaksin ma furnuaial ja kuuleksin tuulelipu kriiksumist. Siis olin weskis, nägin tema rattaid läbisegamini käiwat ja pidin ennält suure hoolega hoidma, et mitte nende ligidale sattuda.

Siis wiibisin hirmus madalas, pikas, kottipimedas koridoris, kus mind mingisugune mõistmatus taga ajas; täis kõige meefikumat hirmu ruttasin ma edasi, kuni ma põhjata kuristikku — minu peal lajus nagu koletu koorem — näisin kukkuwat.

Siis kohkujin poolunest üles, kuulataisin ja wahtisin ringi ja langesin jällegi rahutusse unesse.

Äkitselt kuulsin ma midagi toa laest oma woodiwaiba peale maha kukkuwat.

„Surr, surr, surrr!“ kõlas mu pea kohal.

See oli suur kärbes, kes minu tuppa talwekortertse jäänud ja kelle ahjusoojus nüüd äratanud. Nüüd lendas ta suures ringis minu toas ringi. Kord oli ta ligidal, minu kõrwa juures, kord kuulsin teda kaugemal, siis tuli ta jälle tagasi, sumistas minu näo kohal, surises waiba all, puutus ahju külge, kukkus põrandale, kus ta tolmu lees siputas, ja lendas siis jälle minust üle — surr, surr, surrrr!

Wõimata oli seda wälja kannatada!

Wiimaks kuulsin teda paberikotti ronawat, milles minu suhkur seisis ja mille hans oli aknale jätnud.

Ma kargasin üles ja panin koti kinni; aga nüüd suristas ta seal sees weel hullemini kui enne. Ma läksin jälle woodisse ja katsusin magama jääda, kuid see ei läinud ega läinud korda.

Ma hakkasin arwusid lugema; esiti sajani, siis tuhandeni, ja wiimaks tundsin ma seda wäsitawat tunnet, mis õige une eelkäija on. Ma wiibisin ilusas aias. Lilled õitsesid, sirelid särasid ja õunapuude roosapunased õied lendesid nagu liblikad õhus, kui maha kowadetuul neist üle woogas.

Minu kõrwal kõndis ilus, noor neiu. Ma tundsin teda hästi, kuid ometi ei tulnud mulle meele ta nimi; ei teadnud ma ka, kuidas me olime süa tulnud ja mispärast siin kokku saanud.

Aegajalt jäi ta seisma ning imestas siin-seal lillekesi ja ilusaid putukaid. Siis jalutasime kruusitud teed mööda jälle edasi, mille ääres sõstrad ja tikerberid õitsesid ja kus ma selgesti kuulsin meelaste suminat, kes lillepungades mett kogusid.

Äkitselt woogas külm tuulepuhang aiaist läbi.

Neiu wabises ja ta paled kahwatajid.

„Kas sul külm ei ole?“ küsis ta. „Minul on külm! Kas ja seda ei tunne? See on surm, mis meile ligineb!“

Ma tahtsin wastata, kuid samal silmapilgul woogas uus jääne tuulepuhang aiaist läbi. Lehed närtisid puudel, lillede pead wajusid longu ja mesilased langesid surmalt maha.

„Ta tuleb!“ sõistas neiu wabisedes.

Ma tahtsin teda oma najale wajutada, aga oli, nagu oleks ta keha kahwatanud, ära sulanud ja õhuks muutunud.

Kolmas, weel tugewam tuulepuhang woogas läbi aia. Puulehed langesid kollastena maha, kust tuul nad uuesti üles õhku keerutas. Õitsewad põõsad jäid paljaks ja mustaks, lehtedeta puude all ilmusid ristid ja hauasambad — ma wiibisin jälle furnuaias ja roostetanud tuulelipp ragises kiriku peal koledesti.

Minu kõrwal seisis tugew, wasega ilustatud puusärk, tammepuust, metallist plaat kaanel. Ma kummardasin pealkirja lugema — seal lendas äkki kaas kõrwale ja puusärgist tõusis see noor neiu, keda ma olin aias näinud. Ma tahtsin talle appi rutata ja teda hõlma wõtta — seal — õh kui hirmus! — nägin ma ta klaasitanud silmist, et seesama langenud naine oli, keda ma küünlajupi juures akna all olin näinud tukkuwat. Meefikult hakkas ta mu kaela ümbert kinni ja tõmbas mu alla puusärki. Mu hing jäi kinni; ma karjusin waljusti appi ja — ärkasin. (Järgneb).

Waimustatud kihutuskõneleja.

„Mis te teeksite, isand kihutuskõneleja, kui lennumasinad maakera ja Marji wahet käiksid?“

„Weider küsimus! Lähaksin sinna, kutsuksin inimesed kokku ja hakkaksin kihutustööd tegema.“ Ch.

J sand A.: „Mis meeldib teile Mardika kõnes kõige enam?“

J sand B.: „See wahaeeg, kui ta puhkab, et uue hooga alata.“ Ch.

Metshärja liha.

Lookene Lihawõtteks.

Minu sõber ärimees Murulauk on väga helde südamega inimene. Kui ma tema kontori lähen ja parajasti mõni metsloom tema juures naelakaupa külaliseks on, ei unusta ta ka kunagi mulle mõnda tükki sellest andmast. Sest mul on naine ja kuus tüdrit, ja ämm, kes küll ainult kaks korda aastas meile wõõrusele tuleb, kuid siis ka kuus kuud joo-nega paigale jääb.

Kui ma wiimast korda oma sõbra juures käisin, olid tema kirjutuslaual mõned suuremad pakid. Kaks nendest olid juba lahti tehtud ja sisaldasid liha. Liha oli tihke ja walge soolakorruga kaetud. Lõhekohad olid tumepunased.

„Mis liha see on?“

„Suitsetatud liha, kallis sõber. Kas sa ei näe? Pean ma sulle ka pisut andma? Maitseb suurepäraselt. Naela hind 9 marka 95 penni.“

„On see looma- või sealihha?“

Sõber waatas mulle kaastundlikult näkku. „Ei ole see ega teine, waid metshärja liha. Aga kõige parem, mis kunagi saadud. Sõber Siim tõi mulle selle Ukrainast. Seal on metshärjad päris koduloomad. Tahad maitseada?“

Ilma minu wastust ootamata, wõttis ta oma taskunõu ja hakkas lõikama. Kui ta juba kaks tera oli katki murdnud, loobus ta lõikamisest ja pühkis higi otsaesiselt.

„Ukrainas hõweldawad nad metshärja liha laastudeks; nõnda maitseb ta kõige paremini.“

Ma kahetsesin, et hõwelt kaasas ei ole. Aga järgmisel korral tahan ma ka treipingi ja oherdi kaasaga wõtta. Ei wõi kunagi teada, milleks nüüsgugust riistapuud tarwis läheb.

Sõber Murulauk wõttis nüüd leti alt peitli ja haambri ja hakkas nii suure aqarusega liha kallal tööle, nagu oleks liha tulekindel rahakapi ja tema ise elukutseline murdwaras. Wiimaks läks tal korda kahte wäikest tükki liha küllest lahti lüüa, millest ta ühe mulle andis ja teise ise omale suhu pistis.

„Maitse korra! Niisugust maiust ei ole sa weel kunagi saanud. Metshärja liha on kõige peenem, mis üleüldse olemas. Kui üleüldine rahh jälle ilma walitseb ja juurewao-olud paranewad, siis on metshärgade päewad loetud. Kogu ilm hakkab siis ainult metshärja liha sööma.“

Meie närifime ja närifime, kuni silmad pealuust wälja tulla ähwardasid ja meie mõlemate näod punaseks ja siniseks muutusid.

„Maitse on suurepäraline, siiski liha ei ole mitte väga pehme. Noortel loomadadel on õrnem liha.“ Minu sõber Murulauk laksutas keelega.

Ma tegin uskmata näo.

„On siis üleüldse noori metshärgi? Ma uskusin ikka, et nad kohe oma esiwenematena ilmale tulewad.“

Ma teadsin, et ma lollust rääkisin ja et see mingisugust nalja ei wõinud sünnitada. Aga mu sõber hakkas siiski naerma, naeris nii äärmiselt, et ta naerukrambi sai ja sunnitud oli taskurätikut juu ees hoidma. Kui ta naeruhooq mööda oli, ei tarwitsetud tal enam närida. Ta oli lihatüki oma tasku nõidunud.

„Maitse on tõesti taewalik. Seda ei saa keegi jalata. Peab ainult mõistma keeta ja küpsetada. Siis jääb liha nii pehmeks, et ta weel enne, kui neelata saad, keele peal ära sulab. Kuid teda wõib ka nõndasama lüüa. Nagu ja näed, olen ma oma tüki juba ära söönud.“

Ma oleksin kümme aastat oma elust andnud, kui lihatükk tõesti juus ära oleks sulanud. Aga et seda, kõigest minu tahtejõust hoolimata, ei sündinud, siis hakkasin ka mina oma nalja üle naerma ja wõtsin oma taskurätiku tarwitusele.

Kui ma rätiku jälle tasku pistsin, pani minu sõber ühe paki kaalu peale.

„Siin on poolteist naela. On küll pisut wähewõitu. Aga ühekordseks maitsekatseseks ikka jatkub. Edaspidi wõid jälle saada. Maksab 14 marka 93 penni. Sa wõid pärast maksta. Ma pean nüüd panka minema.“

Enne kui ma weel wastata jõudsin, leidsin enese juba ühes lihapakiga uulitsal olemat.

Kui ma koju jõudsin, panin kaasatoodud taewaanni lauale ja ütlesin väga tähtsast: „Suitsetatud liha!“

Minu kuus tüdrit kallistasid mind tormiselt. Minu kallis naine suudles mind nii kuumalt, nagu ta seda meie esimesel mehinädalal oli teinud. Wiimaks tuli ka ämm ja tahtis mind kaisutada.

Nüüd läksin ma oma töötuppa ja keerasin ukse enese järele lukku.

Järgmisel hommikul telefoneerisin ma sõbrale:

„Minu kuus tüdrit on oma näod punaste rätikute sisse mässtinud; neil on aranutatud filmad ja paistetunud paled. Nad ei ole hambawalu pärast kogu õõ magada saanud. Minu kallis naine käis hambaarsti juures. Tema lõualuu kolmekümnekahe kunstihambaga, mille eest ma arstile 700 marka wõlgu jään, on keskelt katki murdunud. Ma kaeban hambaarsti kohtusse; ma tahan oma raha tagasi saada.“

Minu sõber Murulauk oli aga telefoni juures õige wiisakujeta.

„Oled sa julm, et sa kõik ära unustad? Ma ütlesin sulle: liha peab mõistma keeta ja küpsetada. Teda wõib muidugi ka nõndasama lüüa ja maitseb väga hästi. Aga pehmeks ja õrnaks saab ta siis, kui tublisti keedetakse ja küpsetatakse. Lase kauem keeda.“

„Ta keeb juba eila õhtust peale kuni täna lõuneni. Teda keedetakse niisuguse tulega, et sellega juba terwe metshärja karja pehmeks wõiks keeta. Ta on aga ikka weel kõwa.“

Sõber jäi telefoni juures minu vastu juba jämedaks.

„Kas sa, mats, ei tea, mis wanarahwa tarkus õpetab, kui liha pajas pehmeks ei taha keeda? Sa pead ühe klaasitüki liha juure patja panema. Seda tehakse ikka, kui liha hästi muredaks tahetakse keeta. Katsu järele, küll näed, et aitab.“

„Meie oleme oma klaasitud kõik juba ära purustanud ja liha klaasitud sisse mäsinnud. Klaasikillud keewad juba peaaegu pehmeks; aga liha jääb ikkagi kõwaks.“

„Siis haki liha hakkamastnaga peeneks ja lae enesele hakkliha küpsetada. Nõnda maitseb ta kõige paremini.“

Trrr — kell kõlises — sõber ei soovinud minuga enam edasi rääkida.

Ma andsin tema teated kööki edasi, võtsin oma kübara ja läksin klubisse, kus ma kogu ennelõunase aja metsjärja liha ja selle keetmise üle järele mõtlesin. Kui ma lõuna koju tulin, läksin kohe kööki. Köögikapi klaasitud olid purustatud ja terve põrand klaasitud kaetud. Hakkimisenuga, üks kirwes, üks haamer ja mitu vähemat ja suuremat kööginuga lamastid murtult köögilaual. Ainuli metsjärjalihha selle kõrwal oli veel täiesti terveks jäänud ja ei awaldanud enesest mitte kõige vähematki wigastuse tundemärki.

Minu tütreid lamastid sõhwadel ja jahutajid omi jalgu, sääri, põlwi ja nõnda edasi äädikahapu sawimullaga. Nad kõik olid metsjärjalihale ohwriks langenud, mis igale katsele, temale hakknoaga läheneda, oppositsiooniga oli wastanud, nagu äärmine parempoolne parlamendis, kes küünte ja hammastega wanast korra kiinni püüab hoida. Iga kord oli lihahakk noa ja kirwe alt ära libisenud ja kellegile pähe, vastu rindu ehk mõne muu õrnema kohta peale kukkunud.

Ma otsustasin oma sõbrale telefoneerida. Ma ei uskunud enam, et niisuguse walmistusega midagi ära suudab teha. Nüüd sain alles aru, kui wale see piibli sõna on: Waim on walmis, aga liha on nõder. Tõsine liha ei ole kunagi nõder.

Juba keerasin ma telefoniwänta, kui minu ämm reisiülikonmas hirmsa wihaga tuppä tormas.

„Selles majas ei taha ma enam mitte ühte minutki elada!“ karjus ta kriiskawa häälega. „Niisuguses majas, kus lapsepeasuured kiwid õhus lendawad, ei wõi keegi enam oma elu peale julge olla. See on häbemata, see on kuritegu! Sõjawäljakohhtuga peaks sind karistama, sina meeslane!“ Ta tormas wälja ja lõi ukse paukudes kinni.

Ma tuln otsusele oma sõbrale mitte enam telefoneerida, temale järjalihha asja üleüldise mitte enam meele tuletada, waid walitsust paluda, et talle mingisugune aumärk antakse. Headust peab ikka headusega tasuma.

Kui minu „unustamata“ ämm ära oli sõitnud, käskisin ma järjalihha-tüki kappi panna ja oodata, kuni meie selle jaoks õige walmistusewiisi leidnud oleme. Ma murdsin kolm tundi oma pead. Esmaalt mõllesin ma lõhkeainega katset teha. Ma tahtsin

mõne sellekohase riistaga ühe augu liha sisse puurida ja seda dünaamiidiga wõi pürokooliitiga täita. Aga ma heitsin selle plaani kõrwale. Sest ma ei leidnud sellekohast puuri. Korgitõmbaja, millega ma katset tegin, murdus esimese kokkupuutumise juures katki. Ma pidin sellest ettewõttest loobuma. Ka oli minu ämm juba ära sõitnud. Mul ei olnud enam himu niisuguseid elukardetawaid katseid ette võtta.

Ma hakkasin uut plaani hauduma ja see wältes jälle kolm tundi. Kolm tundi on wäga pikk aeg ühe mõtte jaoks. Aga kui peanärwid ruttu tõotawad, siis wõib sellega juba kolme tunni jooksul walmis saada. Kolme tunni pärast oli mul uus plaan küps. Ma pakkisin liha paberisse ja läksin sellega ülemiste mäele kiwitahuja juure, kes kiwa trepiastme jaoks saagis. Tema saed, mille hambaid kiwi nüriks ei tee, suudawad ka minu lihahakkidest jagu saada. Kiwitahuja saagis metsjärjalihha neljateistkümneks õhukeks tükkiks. Siis läksin ma nendega rauateriali juure ja lasin teda iga tüki sisse kuus auku puurida. Ta murdis seal juures neli puuri katki, aga sai oma ülesandega siiski wiimaks walmis. Tal tuli ühtekokku 84 auku puurida.

Siis tõin ma jahwrist seitse paari wanu saapaid, milledele enam taldu all ei olnud, läksin nendega hingsepa juure ja lasta neliteistkümmend metsjärjalihast saetud talda saabastele alla lüüa.

See sündis umbes poole aasta eest. Minu naine ja minu kuus tütrat kannawad neid saapaid weel täna. Tallad ei ole karwawäärthki õhemaks kulu- nud. Wähest on õige raske nüüdsete uute toiduainete juures õiget walmistusewiisi leida. Aga kui seda wiimaks leitakse, siis on rõõm, mis sellest saadakse, mitmekordne ja tasub seda rikkalikult, mis meie kannatada saime.

Kuue tütre ija.

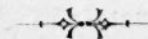

Mis meil on?

Meil on ka:
Anarhistid ja
Kommunistid ja
Monarhistid ja
Suturistid ja
Muud ristid ka.

Meil on ka:
Riigimaad ja
Mõisamaad ja
Talumaad ja
Hingemaad ja
„Waba Maad“ ka.

Dr. humor. Alep Pik.

Punaste juht.

ehk kuidas Joone Jaan ja Sapi Saul enamlaste teentstuses olid.

See töötas juurepärane ettevõtte olla. Kuid ärge enneaegu rõomustage, vaid kuulake, mis kõnelen.

Meie, s. o. mina — Joone Jaan, ja mu sõber Sapi Saul, wiibisime tol korral Paide läheduses, kui me tulime mõtte peale — Sapi warastada. Meil oli ühine kapital, umbes 2000 marka, ja meil läks veel umbes 2000 marka waja, sest me soowisime üht ühist ettevõtet alustada. Elades Paide läheduses metsas, mõtleisime hästi asja üle järele. „Laste armastus.“ kõnelesime, „on küllades ja wäikestes linnades tugew; sellepärast, niisama ka teistel arusaadawatel põhjustel, peab laste warastamise projekt siin enam õnnestama, kui kuulagil mujal.“

Me walisime oma õhwriks ühe Paide lähedal asuwa kohaomaniku Jaan Rõigase poja. Jaan Rõigas oli ise lugupeetud, ihne inimene, kuigi tal ober-ostisid, duumasid, kerenskid ja muid rahasid oli kui põhku. Tema poeg oli üheksa aastane wõrukael. Me olime kindlad, et Rõigast ülejäanud summa wälja pigistame.

Ühel ilusal päewal hiinasime Rõigase talu juure. Kohaomaniku poeg wiitis oma aega sellega, et ta kiwidega pildus kassi, kes mööda hoowi jooksis.

„Kuule, pois!“ ütles Saul üle tarawarawa. „Tahad saada tükk juhkruut ja ratsul sõita?“

Pois kostitas Sauli lubjatükiga, mille talu wundamendi küljest lahsti kiskus ja Sauli silma-
auku juhtis.

„Noh, selle eest tuleb wanal Rõigasel 2000 marka maksta,“ sõnas Saul ja haaras üle aia poisi kraest kinni.

Pois lõi hambad Sauli näppu, kuid sellest hoolimata tõmbas Saul poisi üle aia. Siis wiisime poisi metsa, ühte mahajäetud majakesesse, kus kunagi metsawahy elanud; see oli nüüd me ajutiseks elupaigaks.

Mul oli wäljas toimetamist ja sellepärast astusin ma mõni tund hiljem majakesesse. Saul pani parajasti plaastrit kriimustuse peale, mis poisi joonistatud. Wanas kaminas kees wesi, kuna pois hoollega tule järele walwas. Kui ma talle lähenesin, suskas ta mulle kepiga kõhju ta ütles:

„Kuulge teie, neetud kodanlane! Kuidas julgete enamlaste juhi „taapi“ tulla?“

„Ta on nüüd oma meelt muutnud,“ sõnas Saul, katkudes sõrmega oma kriimustust. „Me mängime praegu sõda. Mina olen walgekaart, Punaste Juhi wang, kes mind surma mõistis.“

Ja, pois oli tõega oma meelt muutnud. Ta unustas ära, et ta ise oli wang. Ta ristis mind hiinlasteks ja käskis järele uurida, kui kaugel walgekaart on.

Me sõime õhtust. Pois kahmas meie leiwa-
kittud ja toppis kahe käega oma suhu. Ta pidas
seejuures järgmise kõne:

„Mul meeldib siin wäga. Ma ei wõi silma
otjas kodu sallida. Teate, tuul on sellest, et lehed
puul liiguvad. Mu isal on palju raha. Miks on
teil sarnane punane nina, Saul? Miks on apelli-
nid ümargused? Kaksteiskümmend — kui palju
see on?“

Ta tuletas igal silmapilgul meele, et ta on
häbemata enamlane, tõstis üles kepi, mis ta püssi
koluseid täitis, ja hiinas aknast wälja, et wa-
data, kas mitte walgekaart ei lähene. Igal silma-
pilgul tõstis ta hirmust sõjakisa, mis Sauli üleni
wärisema pani. See pois oli algusest peale Sau-
li wastumeelt.

„Punaste Juht.“ ütlesin poisile, „kas sa ei
igatsje koju minna?“

„Mis jaoks?“ küsis ta. „Kodus ei ole midagi,
mis mind lõbustaks. Ma ei wõi sallida kuke-aabit-
lat. Ega sa mind ei wii siit, walge?“

„Weel mitte.“ sõnasin. „Me elame weel weidi
siin.“

„Hea.“ sõnas pois. „See on tore. Mul ei
ole kunagi nii lõbus olnud kui nüüd.“

Me heitsime kaunis hilja magama. Muidugi
mõista, heitsime pörandale, wõttes Punaste Juhi
pma keskele. Me ei kartnud, et ta ära jookseb.
Kaks tundi ei annud ta meile und: haaras kogu
aeg oma püssi järele ja wiristas: „Kuulge, wal-
ged tulewad!“

Koidu ajal äratas mind hirmus hädabus. Ma
kargasin üles, et waadata, milles lugu on. Punaste
Juht istus Sauli rimal, riskudes ühe käega Sauli
karmu. Teises käes pidas ta terawat nuga, millega
me toona leiba lõikasime, et oma surmatõust
täide wiia.

Ma wõtsin noa poisi käest ja heitsin uuesti
pikali. Kuid Saul ei lasknud seitsaadik poissi si-
mist: ta piilus altkuulmu poisi liigutusi. Ma jäin
weidi tukastama, kuid ärkasin pea, nähes und,
et Punaste Juht mind tuleriidale asetab.

„Miks sa nõnda wara ärkasid, Jaan?“ küsis
Saul.

„Ah mina wõi?“ wastasin. „Mu öla walutab.
Ärkwel läheb walu mööda.“

„Waletad!“ sõnas Saul. „Sa kardad poisi-
nolki. Tõega, kui ma poleks walwanud, ta oleks
su kõri läbi lõiganud. See on kole. Mis sa arwad,
Jaan, kas on ilmas inimene, kes maksab raha,
et seda kuradit oma juure tagasi wõtta?“

„Niisuguseid anderikkaid lapsi wanemad kõige
enam armastawad,“ rahustasin ma Sauli. „Nüüd
tõuske üles, mina lähen ja waatan, kuidas asja-
olud on.“

Kuna ma lootsin, et kogu küla rahwas, kus
poisi wanemad elasid, poissi otsima tuleb, ei sündi-
nud midagi jelletaolist. „Wõib olla,“ mõlesin ma,
„et seal ei ole weel tähele pandud, et hundid kar-
jast õrna lambakese ära warastajid.“

Ma läksin majakesesse tagasi ja nägin, et pois

Anton Unapuu, Kalevlaste pealik.
Langes 2. aprillil waenlase kuuli läbi Petseri
wäerinnal.

*

Oma kõige paremas eas langes lahinguwäl-
jal meie parem wõimlemise tundja ja selle energiline
harrastaja A. Unapuu.

A. Unapuu on Wändrašt pärit ja juba poisi-
keste põlwes tundis ta wõimlemise wastu suurt
huwi. Kuid ta ei pannud oma elu eesmärgiks wõim-
lemise-alal mitte mõnda auhinda kätte wõita, ei
meelitanud teda ka elukutseline wõimlemise-amet,
waid ta tahtis kaugemale jõuda. Teaduslikult wõim-
lemist, kui keha terwiseparanduse abinõu, meil wäl-
ja harida.

Selleks oli noorelmehele omal tarwilikka ette-
walmistusi waja.

Ta astus Helsingi ülikooli juures olewa terwis-
hoiu instidudi õpilaseks, mille heade tagajärgedega
lõpetas. Iseäranis kaugele edenes ta ujumise kuns-

tis, selles isegi ühel suuremal wõiduujumise wõist-
lusel esimest auhinda wõttes.

Kui nüüd tarwiline eelharidus omandatud oli,
tuli noormees laialdaste ja kaugete ulatawate ka-
watlusiega kodumaale.

Kõige pealt tahtis Unapuu teadlikult Eesti
rahwa omapäraste wõimlemise mängude wäljahari-
mise peale wälja minna. Selleks õppis ta meie maal
olewaid waba-õhu wõistlusmängusid tundma ja lei-
dis, et siin lai tööpekk ülesharimist ootab. Edasi
tahtis ta suurt rõhku just selle selgestegemise peale
panna, et wõimlemine ei ole peaaegajalkult mitte
mõneks leiwateenimise haruks, waid temast pea-
wad laiad ringkonnad osa wõtma oma kehalise osa-
wuse wäljaharimiseks ja terwise tõstmiseks.

Kõige pandi Kalewi seltsi poolt. Püüel ujumise
kurjusel toime, mis milu aastat korraldud ja millest
elawalt osa wõeti. Ujumise-kunsti mitmepärallise-
maks tegemiseks ja ta peenendamiseks on Unapuu
Eestis tuntawat mõju awaldanud.

Mõne nooremate ainsaks lõbuka pidudel oli
peaaegajalkult tants. See on aga wäikestes jaalides
kahjulik ja pealegi muutub ta ka hingeliselt wäsi-
tawaks ja tüütawaks, kui teda tundide kaupa aet-
akse.

A. Unapuu tahtis tantsu wähenendada ja pak-
kus selle asemel Soome mängusid, mis kord Tal-
linnas ja kaugemal maal väga moodi läksid.

A. Unapuu ei saanud oma laialiste kawat-
juste kallale kaugelki mitte niisjuure jõuga asu-
da, nagu ta seda ise oleks soowinud. See tuli mui-
dugi kõige pealt sellest, et ta wõimlemise alal pea-
ainuke teadlik asjatundja oli, kuna mitmed õpeasu-
tused teda omale nõudsid. Nii kisti ta oma elu-
kutse tööde juurest ära ja ta pidi wäiksema ula-
tuslega töötamise juure jääma. Nõnda oli ta väga
mitmes Tallinna poislaste kekkkoolis wõimlemise
kooliõpetaja. Ka siin ei jäänud ta lihtsate turni-
harjutustega rahule, waid katjus sellel alal kas-
wandikka edasi wiia, kui palju see nende juures
wõimalik.

Kooliõpetajad mäletawad teda kui tublit ja
ihaldatud seltsilist ja sajad Tallinna koolide õpi-
lased kui armastatud ja lahket õpetajat.

9. aprillil maeti A. Unapuu põrm Wändra
jurnuaiale. Kogu kihelkonnast oli kirik rahwast
täis kogunud oma austust ja lugupidamist lahkunu
wastu üles näitama, kuna Tallinnast koolide ja
teiste asutuste poolt esitajad ta hualale ilmusid
sooje järelehüüdeid ütlemata.

Meie wõimlemise põld ootab leinates uut töö-
meest, kes puudaks lahkunu asemele astuda.

ahjuroobiga Sauli ahwardas, kes argelt end ooda-
tawa hoobi ees kõksi tõmbas.

„Ta surus mü krae wahese tulise kartuli,
mida hommikueineks keetsin,“ seletas Saul. „Kuid
ma andsin talle selle eest tubli kõrwakiiu.“

Ma wõtsin poisi käest ahjuroobi ära.

„Ma õiendan teiega weel arweid,“ sõnas Pu-
naste Juht Saulile.

„Nagu näha, ei awalda poisi kadumine wa-
nemate peale suurt mõju,“ ütlesin seltsimehele. „Ma
arwan, et me õhtuks peakime wanale Rõikale
ki ja kirjutama ühes nõudmisega, et tal 3000 marka
maksta tuleb, kui oma last tahab näha.“

Sel filmapilgul kuuldus kole karjatus. Ma
pöörasin ringi. Üks puuhalg kargas Sauli pea
kohalt tagasi, jättes tema silma alla sinise pitsi.

A. Üunapuu matuserong.

Saul langes ise silmili. Ma tõin külma weti ja kallasin seda haawa peale.

Saul katjus wimaks näpuga haawa ja ütles:

„Too mulle üks piibel siia!“

„Rahusta emast, ega sa weel surema hakka.“

„Siis ole vähemalt nii hea,“ sõnas Saul nõrgalt, „ja kirjuta käbku Rõikale, et me oleme walmis 1000 marka eest talle ta poega tagasi saatma.“

Ma kirjutasin kohe järgmise kirja:

„Aulik herra Rõigas!“

Me rööwisime ja peitsime teie kallid poja ära, nii et keegi teda ei wõi üles leida. Kui teie annate 1000 marka Soome rahas, saate poja tagasi. Raha pange sinna paika, kuhu oma wastuse panete. See paik on maantee ääres, üks werst teie talust, kus kaks teed ühinewad, kolmeharalise pedaja all. Kui olete nõus, pange sinna raha, kui ei — wastuse. See peab juba täna sündima.

Kui teie selle tingimisega nõus ei ole ja teete katsed meid kätte saada, siis ei näe teie oma kallist pojakest kunagi enam.

Kaks õnnetut inimest.“

Ma käskisin mõlemaid wihamehi leplikud olla ja ruttasin kirja ära wiima. Et Rõika talu oli maantee ääres, siis peatasin ühe wõõra taluwana kinni, kes nähtawasti Paide linna turule sõitis, ja palusin teda Rõika juure sisse astuda. Kui ma uuesti tagasi tulin metsamajakesesse, üllatas mind mõlema wastase leplikkus: pois, wõrukael, istus kakskiti Sauli seljas, kuna wiimane käpuli mööda põrandat roomas, suured higipiisad otjaes.

„Jaan,“ ütles mulle Saul. „Olen täiesti otlas: pidin alla andma. Mis jäi mul muud üle, kui pois pagan teab, kust leitud käärid mu kõrwade juures lõikewalmis pidas. Pidasin paremaks ratsahobuseks hakata, kui kõrwa kaotada... Kuid, tead mis, ma oleksin walmis 1000 marka juure maksma, kui aga poisist lahti saaksime.“

Ohutul läksin wastuse järele. Ma awasin wäri sewail sõrmil kirja, mille siju oli järgmine:

„Kahetele õnnetule inimesele.“

Sain teie kirja. Mu arwamise järele on teie nõudmine ülemäära suur ja ma otjastan teile teha kontra-etiepaneku, s. o. wastunõudmise. Tooge pois koju ja makske 2000 marka, siis wõtan ta wastu.

Austusega

Rõigas.“

Ma ruttasin koju ja lugesin Saulile kirja siju ette.

„Weel üks öö selle poisiga ja ma poon enese üles,“ ütles ta. „Wõta minu 1000 marka, pane oma 1000 juure ja täna õnne, et wõllaroast lahti saad.“

„Tõega,“ sõnasin ka mina, „see lambuke mõjub ka minu närwide peale.“

Sel ööl wiisime „hähemata Enamlaste Juhi“ koju. Tuli ütelda, et ta isa ostis talle püsi ja ühe puuhobuse, muidu ei oleks ta mingi hinna eest meiega ühes oma isa juure tulnud.

Me maksime ta isale 2000 marka.

Siis lasime jalga, et pois meid kätte ei saaks, ja peatasime wast siis, kui olime 5 wersta ta isatalust eemal.

—o—o—

Ei maksa waewa.

„Maata, waata — ise alles poisijõmpsiikas ja juba piibunofu näos! Küll ma räägin isale.“

„Ei maksa waewa, hüwa herra, — isa suitsetab isegi.“

—o—

Mida wanapois ootab.

„Miks sa naist ei wõta, Juurupi Juhan?“

„Mistarwis? Tulewad enamlased, ja natsionaliiseeriwad ka naisterahwad.“

Dr. humor Al. Ptk.

—o—

Tubli kõhutäis.

Peet Lõke.

„Küsite, kuidas uut aastat vastu võtisin,“ jatkas sõdur soomusrongi pealt. „Iseäralikku volunud midagi. Ainult sõin tublisti ja käisin palvemajas.“

„Sina... palvemajas!“ imestasid pealkuulajad.

„Ja mis siis? Arwate, et kui inimene witel aastal pole kirikus käinud, siis ta enam palwemajasse ei tohi minna!... Aga võib olla, et teil ka õigus on; see, mis ja oled, selleks ka jää. Ega ma meelega poleks läinudki, aga oli niisugune juhtumine... Läkime seltsimehega jalutama. Igaks juhtumiseks wiskasime ka püssid selga, — waenlane ligidal, mine tea, mis võib juhtuda. Püssipaugud ja kuulipildujate pragin kostsid selgesti.“

Meist pahemal pool asus küla.

Seadime sammud sinnapoole.

„Ehk saame kuskilt süüa,“ arwas seltsimees.

„Küllap wiist annawad!“ wastasin ma umbusklikult.

Küllawähe oli wagane. Taludes järeksid rõõmsad tuled, waatamaia lahingu liini läheduse peale.

„Kuule, kuskil wiist laudakse,“ ütles seltsimees, jäädes seisma.

Tuul kandis me kõrwu isemoodi helssi, mis ei olnud koraal ega ka rõõmulaul. See oli isemoodi kurtew wiis, mis muutis wastutahmasti lõbuja meeleolu teiseks.

„Täna on wana aasta õhtu ja see pole ime, et laudakse,“ sõnasin ma. „Aga miks nad nii iseäralikult laulawad?“

„Lähme waatame,“ wastas seltsimees. „Ehk saame seal ka süüa. Kus laudakse, seal on tingimata lahke pererahwas.“

Sammusime laulu hääle järele edasi ja jõudime kena hoone ette, mis näis suurem, kui teised.

Astusime tasakesti uksest sisse, et lauljaid mitte segada. Tuba oli inimeste tungil täis.

„Pergel wõtku,“ sosistas mulle sõber tasakesti kõrwu sisse... Ega siin ometi matused ei ole?“

„Mh... öösel!“ imestasin ma. „Kui ma ei eäsi, siis oleme me wiist palvemajasse sattunud.“

„Aga meie ei saa ju siit süüa,“ sõnas seltsimees pettunult.

Laul lõppes ja keegi hakkas nutuse häälega juust pidama, mis kostis kui sääse pirin.

„Baptistid,“ sõnasin ma seltsimehele.

„Pergel wõtku,“ pajatas see tufaselt ja sammus kolistades ukse poole.

Kõneleja pilk langes meie läikiwate püssiraudade peale ja nagu läbilõigatult, katkes ta nutune hää. Kõik waatajad ehmatanud meie poole... Küllap nad waelekesed wiist arwajid, et enamlased külaste jõudnud.

Meie astusime kähku uksest wälja.

„Ah tont,“ kirus seltsimees tufaselt. „Mina jää otsima ja sattu baptisti palwemajasse.“

Kuulipildujate pragin oli sagedamaks läinud ja wähetewahel kostis isegi mõni harw suuriiki mürts.

„Aga nüüd lähme niisugusesse talusse sisse, kus kõige wagasem on,“ jatkas seltsimees.

„Sealt on weel wähem lootust süüa saada,“ arwasin ma.

„Küllap saab,“ wastas seltsimees kindla lootusega.

Külalt eemal, wäikse metsatuka wäkel asus üksik talu, mille kaks walgustaiud akent wilkustid pimedusest, kui äraeksinud hundi silmad.

Tõttasime õitseed üle põldude sinnapoole.

„Kena oleks, kui me juhtuksime parajasti jõugi ajaks,“ arwas seltsimees. „Worstid ja singid laual, õlut ka kapaga seal juures ja meie astume korruga uksest sisse. Ei siis aita põtklemine, muudkui anna sõjamehele ka!“

Aga seltsimehe kena ettekujutus ei läinud täide. Hädawaewalt saime taluse mõnekümne sammu peale läheneda, kui korruga hele koera haukumine kostis.

Nagu wurrkann, lendas me jalge ette wäike harwane koer, hakates kangekaelse ägedusega me ümber keerlema.

„Ust, ust...“ karjus seltsimees, kelle läikiwad jaapad koerale iseäranis näisid meeldiwat, ja hakkas wahwalt püssiga oma ümber keerutama. „Pergeli päralt, nüüd korjawad nad kõik worstid ja singid lauast ära?“

Koer läks eemale tõrjumisega weel wihajemaks ja tegi kõra, kui hull. Wiimaks jõudime suure waewaga maja ukse juure.

„Kes seal on,“ küsis kambriist naisterahwa hirmunud hää.

„Kaks wahwat Eesti sõjameest,“ wastas seltsimees mürisewa basliga.

„Mis te logelete weel nii hülja öösel,“ pahandas hää. „Kätte ilmaaegu õiglaste inimeste unerahu rikkumas.“

„Waat sulle pirakast,“ imestas seltsimees tafa, aga waljusti sõnas: „Meie oleme kaks nälgunud soldatit. Tulime luuramise käigult ja tahaksime endid soendada.“

Pomisedes pahajelt, awati uks ja lasti meid tupp, mis oli mõnufalt soojaks kõetud.

„Aga süüa meil küll teile anda ei ole,“ jatkas perenaine kähku, enne, kui me teretadagi oleksime jõudnud. „Enamlased rõõwisid kõik ära, pole mitte endilgi süüa.“

Toas tundus mõnus worsti hais.

„Pole wiga,“ wastas seltsimees. „Kui joendadagi natuke saaks!“

Perenaine läks lahkemaks ja pani meile pingi soojaks kõetud ahju ääre.

„Nüüd on niisugune hull aeg...“ sõnas ta. „Arwasin, et enamlased tulewad... Peremees läks kottu ära palwemajasse, mina üksi tüdrukutega olen kodus.“

Seltsimees müksas mulle tasakesti külge, tegi püha näo ja wastas:

„Ah soo, palwemajasse läks? ... See on kena. Pärnis heameel on kuulda, et inimesed ikka veel wähest palwemajas käiwad. ... Meie tulime ka praegust sealt. Süda sai nii liigutatud, et pisarad palgele tükkiid.“

„Meie käime iga pühapäew palwemajas.“ Sõnas perenaine elawamalt. „Täna ei saanud ma kahjuks minna, pidin koduhoidjaks jääma, — sulane läks külla.“

„Jga pühapäew!“ imestas mu sõber. „Kui armas see kuulda on! Nüüdsel ajal on inimesed nii patuseks läinud, et keegi enam piiblist ega kirikust ei taha wälja teha. Wammutakse kurja, tehakse pattu ja naerdakse neid, kes oma tulewase elu peale mõtlewad. Oh, suur on kuradi lõikus maa peal! Tuhandete kaupa langeb tema rüppe inimesi. Eks ole ihlus ja ligemise põlgamine ka kuradist. Ja neid kahete pattu wõib meie aja inimeste juures kõige rohkem leida. Oh, walu pisarad tulewad silma selle peale mõeldes.“

Mu seltsimees kõneles, kui wäljaõppinud misjonäär. Ta pidas nii pika jutluse nüüdselt patusest ajast, et perenaiel weeresid pisarad silmist.

Ma ei saanud aru, mis mu sõbrale pähe läinud. Hakkasin juba peaaegu uskuma, et mu sõbral wõeti äina kõsel ärkamise aeg olnud.

Teab, kui kaua ta niimoodi pajatanud oleks, kui mitte korraga nurgast tasane naerulurtsumine poleks kostnud.

Waatasime imestanult sünnapoole ja nägime pimeduses kahje kena neiukest, keda me litamaani sügugi tähele polnud pannud.

Sõbra jutlusele oli kui pusk ette lükatud. Ta heitis lõbusa pilgu neiude poole ja hüüdis imestanud häälega:

„Kae, kae, teil ju noorukesti ka toas! Aga ise ütlete, et kõik magawad!“

Neiust pani sarnane hääle muutus veel rohkem naerma ja minugi nägu wenis laiale naeratusetele.

„Ah neid plikasti.“ Sõnas perenaine silmi pühkides. „Kas neil aru peas on! Küll nemad ikka oma naeruga pörgusse lähewad! Kas ma neid wähe maanitsenud olen, aga kõik, nagu ane selga wesi!“

„Ja — jah,“ õhkas seltsimees pool pühalikult, pool naerul ja heitis jällegi kawala pilgu nurka. Ommeks ei näinud perenaine seda, sest ta silmad olid wäga märja koha peal, muidu oleks ta mu sõbrast koguni teise arwanise saanud.

Neiukest lipasid teine-teise järele uksest wälja, et kõrwal toas oma naerule waba woli anda.

Seltsimehe pühalik tuju oli kadunud ja ta jutt ei tahtnud kuidagi enam endisesse roopasse minna. Küll õhkas ta südamlikult mitu korda, aga midagi ei aitanud.

Ukse tagant tulid kuuldawale sammud. See oli peremees. Raskete sammudega astus ta tuppa, tuues enesega kaasa terve koorma külma õhku.

Sõber õhkas mitu korda „oh taewas, oh taewas,“ pani käed sülele risti ja jäi armisate silmadega peremehe otse wahtima.

„Need on kaks ufuwenda,“ seletas perenaine. „Nad olid meie palwemajas käinud.“

„Ja, me siin perenaisega just kõnelesime ilma kurjust ja patust.“ tõendas seltsimees. „Eks ikka ilma ots wõi warsti lähedal olla!...“

Peremehe süda sulas sarnast wagadust nähes kähku. Ta ajas palitu seljast maha ja istus meie juure ahju ääre.

„Kus kandist teie olete,“ küsis ta.

„Tallimast. Seal walitseb wendade keskel kindel usk ja üksmeel. Kellel on, see annab puudust kannatajale ja kellel ei ole, seda aidatakse. Ja ega muidu ka taewa pääse! Ilm on nüüd ju nii wäga kurjust täis!“

„Tõsi, tõsi, kurjust täis!... Jgal ühel aga mõttes teise warandus. Ei küstia enam, mis on, mis wõõras! Rööwitakse päris lausa!“

„Ega ilma ots küll wist enam kaugel ole!“

„Osta riigi laenu, anna wälja, warusta sõjawäge, kas need pole wiimase päewa tundemärgid! Enamlased rööwiwad, omad rööwiwad, kõik rööwiwad! Ei ole enam õigust ilmas olemas!“

Ja mõlemad palwewennad õhkasid teineteise wõidu. Mina olin wainne pealtkuulaja.

„Inimesi tapetakse ja sunnitakse tapma,“ jatkas mu seltsimees. „Nagu meid, näituseks. Tee me hooplega Issanda wäljal tööd, ja korrage mine tapma! Aga taewale tänu, veel pole me kellegile kurja teinud! Saame küll waewa näha, pälga kannatada, aga seda kindlamaks muutub me usk.“

Seltsimees äigas pisara silmast. Tont teab, kust ta selle wälja pigistas; ma katjusin ka, aga ei saanud.

„Nagu praegu jälle — pole päew otse jöönud. Käi luuramisel, tee seda ja teist... Aga siiski leidime nii palju aega, et palwemajasse lipjata.“ Pererahwas oli wäga liigutatud.

„Ei tea, ehk waataksid õige külainimestele süüa,“ sõnas peremees pikkamisi naisele.

„Täname, täname wäga,“ hüüdis seltsimees keelt limpsates. „Teeme teile ilmaaegu tülki!“

„Eks pea ikka ligemist aitama,“ wastas peremees. „Te kõhud ju tühjad.“

Palawast ahjust kanti meie ette suur kausitäis aurawaid worste, raswast hülgaw seakints, kartulid, kapsad ja isegi walget saia anti kånakas.

Asusime niisuguse ägedusega toitude kallale, et unustasime söömapalwe tegemata.

Ja seni, kuni peremees pühadest asjadest kõneles, liigjõomise kahjulikkusest jutustas, tühendasime meie kõige suurema hooplega taldreute sisu.

Sõime endid nii täis, et enam ükski suutäis alla ei läinud.

Seltsimees sai wäga waimustatud selle tubli kõhutäie üle ja pani ette laulda tänu-kiitust. Ise ei osanud ta sõnagi, aga ajas joru wahwasti.

Küsisime, kui palju meil maksta tuleb.

Peremees waatas kahetsedes tühjade kauside poole, tegi pühaliku näo ja sõnas:

I. Meie maa minewik.

Eestlane enne kukke ja koitu.

„Mis wend wennale annab, selle eest ei tule maksta kopikatki. Küll taewas taub!“

Siis kutsuti meid warsti jälle endi juure ja lubati ka teistele wendadele tutwustada.

Meie jätsime tänades jumalaga ja lahkusime.

Oues tahtis seltsimees naerma plahwatada, aga tegi walusa näo ja hakkas kätega kõhust kinni.

„Ai, köht...“ hüüdis ta ja lihas natuke aja pärast juure: „Kõik läks hästi, aga plikad, sindred, naersid...“

„Lollwanka,“ ütlesin ma. „Nad naersid selle pärast, et sa neile meeldisid.“

Uute linnamaksjude puhul.

Kel taskus on nüüd mark või kaks, sel pandaks plaks nüüd peale linnamaks.

Kui oled raske puud või kaks, ja seda tead, et maksma pead. Seft linna puudamaks on taks, mis tuleb maksta plaks ja plaks.

Kui oodata sul pärandus, kas wana pastel või king uus, ja seda tead, et maksma pead. Seft linna pärandusemaks on taks, mis tuleb maksta plaks ja plaks.

Kui on sul lapikene maad, kus waewalt ringi keerda saad, ja seda tead, et maksma pead. Seft linna kruudimaks on taks, mis tuleb maksta plaks ja plaks.

Kui ajalehes kuulutad ja miski teistel kuulutad, ja seda tead, et maksma pead. Seft linna kuulutusemaks on taks, mis waja maksta plaks ja plaks. Kui ostad endal' midagi, kas weinisi või puskari, ja linnakasfa raha wii. Seft linna alkohoolimaks on taks, mis maksma pead ja plaks ja plaks.

Kuid kõige hullem on weel ees: see, kes on linnas naisimees, sel maksmata jääb linnamaks. Kuid wanapoisjs peab maksma plaks, tal kuigi naijs tuhat — kaks.

R. Ch.

* *
Meremeeste koolis.

Opetaja: „Kui nüüd otse wastu põhja seista, siis nimetatakse tuult, mis otse näkku puhub, põhjatuuleks. Kuidas nimetatakse aga tuult, kui see otse seljatagast tuleks?“

Opilane: „Pärituuleks.“ Dr. humor. A. P.

00000

II. Meie maa olewik.

Eestlane peale wabaduse wõitu.

Marodöör.

Üks marodöör kõneles mulle oma elust järgmist:

Eks meie marodöörid ole ju niisama inimesed, kui teie kõik. Meil on niisama kaks jalga, kaks kätt ja kaks silma. Meie ei saa aru, miks meid põlgate. Ah ega kõik ei põlga. Lugesin „Sotsialdemokraadist“, et rahwa erakond marodööridest koos seisabki. Läksin täna tähendatud erakonna büroosse ennaft liikmeks pakkuma. Mind wõeti kahel käel wastu. Üteldi: kus olete ometi nii kaua olnud, teie koht on ju tühi.

Noh sellega on lugu nii — mõistlikud mehed seal erakonna walitjuses.

Aga kas ei ole midagi ka ilmas, mida meie teenuseks tuleb pidada. Kui meid ei oleks olnud, kas ei oleks suhkur, kohwi, sigarid, tubakas jne. ilmast hoopis kadunud. Mõtlege ainult: ilm oleks tubaka suitsetamise wõi jälle suhkru söömise hoopis unustanud. Misjuguse töögi ilma kultuur selle läbi oleks saanud — neid tööstuseharusid poleks ju pärast enam saanud üles wõtta.

Meie oleme ilma kultuuri kasuks teil tubaka, suhkru, wiina jne. maitsete suus hoidnud ja seega termed tööstuse harud häwinemise käest päästnud.

Kas see teenus siis tõepoolest mitte midagi ei kaalu.

*) Marodöör käib inimeste liiki. Sünnib kohe nägija silmadega, imeb ema rinda. Esiotsa ei saa päris inimese ega marodööri wahel teha mingit wahet. Alles pärastpoole, aasta wiie-kuueselt tulewad märgid nähtawale, aga ega siis asja muuta saa.

Aga ka muudel aladel on meist kasu. Kas arwate, et ilma meieta Eesti wabariigist üleüldse asja saakski. Meie, marodöörid ise oleme selles arwamises, et kõik ilma meieta upakile läheks. Mis muljet küll praegu teie kõik siiasõinud wäljamaalastele, olgu nad inglased, ameeriklased wõi mu poolest hiinlasedki, pakuksite. Päris häbi oleks: Niisugused lahjad kõlkad, kellel werd palges ei ole. Nad pööraksid tagasi ja ütleksid: Tühja see Eesti riik — tal ei näi elujõudu olewat. Aga meie? Kui nad meid näewad, on kohe lugu teine. Niisugused rippuwad kõhud, tugewad, sinikas-punased kaelad ja ülestursunud paled. Need awaldawad mõju, need loowad riigi. Nad lähewad koju ja kõnelewad: Sellest riigist saab asja.

Nõnda siis — wõta kust küljest tahes — meie oleme ilmas wäga kasulik element.

Aga arwate, et meil Tige hõlbus on elada. Ei sugugi. Iseäranis wiimase ajal lähew lugu päris kuradiks. Ei saa su hing rahu ja iga homset päewa, tulewast tundi ootad ja südame wärinaga.

Ole hea — luba — ma seletan sulle lähemalt.

Seal ta on. Mul on praegu kufagil salaurkas 75 kotti suhkuri ja 100 puuda mitmesugust tubakat. On seal weel mõnda muud. Kuidas ma seda kõike wärisewa südamega olen siimaani saladuses hoidnud. Ei olnud ka wiga — istusin kottide otjas ja tõstsin aga hinda. Ma tegin seda, nagu juba ülemal tähendasin, kõiki kultuura kaitsmise mõttes.

Aga nüüd on lugu kuradi räbal ja selles on peaaegjalikult need ajalehe mehed, need haukujad kutsikad süüdi.

Ma seletan sulle ligemalt.

See oli kord — Ieian sõnumi — meile tuleb suhkrut. Toitlusministeerium annud luba. Kiilo mak-
 sab 5 marka. Usu sõber — see oli nagu ussi nõelamine — ei, enam weel. Ma tundsin, nagu oleks

keegi kätega mu kõrvalt kinni võtnud. Taewas aita — kui see nii on, siis jään ma ju filmapilguga puu-
paljaks — niisuguseks umbes kui pestud porgand.
Hirmus mõte: Sul pole enam midagi, ajab mind
taga ja ma ruttan linnas ringi, kas wahelt ku-
lagilt mõne poologara ei leiaks, keda pügada saaks.
Aga ka see ei lähe korda. Tunnen, sõber, tunnen
kõige suurema südame waluga, kuidas sukru hind
mark haawalt allapoole libiseb. Iga mark allapoole
on nagu oleks südame küllest tükk ära lõigatud.
Tõusewad juba kohutawad pildid mu filmade ette:
Linnas on igas poes suhkru, igas peräonnaski.
Seal pannakse lusika täis haawalt teda kruusi ja
kõik naerawad ja ütlewad: noh, nüüd seda ikka on.

Ja mu kotid seisawad ärapiidetult. Taewas
halasta, hulluks ajab see inimese.

Ruttan ja jooksen weel mööda linna ja leian
wiimaks kellegi, kes ta mu käest ära ostab. Ostab
ma ütlen — aga ära kinkimine on see. Katjun
päästa, mis päästa võib.

Hinge peal nagu weidi kergem. Saan ehk kui-
dagi oma kätte.

Seal võtab naine õhtul lehe. Loeb — loeb —
pean tähendama, et mina ennast wiimajal ajal aja-
lehe eest kõrwale hoiian, kartes, nagu oleks seal
wahel pürokstiini — kuule, ütleb ta äkitselt. Noh?
Paari päewa eest oli teade, et suhkru tuleb, aga,
ei tule.

Jumal, mu suu ahmis õhku.

„Kuidas ei tule.“

„Läe ei tule. Ei ole, millega wäljamaalt osta.
Ka ei võta ükski laew enne kewadet jää pärast
wedu peale.“

Ta paneb lehe ära.

„Jumalale tänu,“ ütleb ta edasi. „Meie saame
oma kotid ikkagi täie hinna eest ära müüa.“

Mis pidi mu süda ütleva. Tundsin selgesti,
kuidas talle pikaldaselt, aga wõimsalt teraw, niis-
ugune tuli teraw, nagu kübara nõel — ora sisse
lükati. Sina molu müüsid oma suhkru ära ja nüüd
lõikab see teine. Tema pistab kõik kottid, mis ja
aastat neli oled hoidnud ja walwanud, millest sa
unes õled näinud.

Ma käin ümber nagu joobnud. Naine näeb, et
ma haige olen ja sunnib mind lõngaõli tilkasti
wõtma. Aga taewas, mis aitawad siin lõngaõli til-
gad.

Õõsel ei tule und, ehk kuigi tuleb, siis kogu-
tawad mind jälle hirmsad unenäod üles. Saadan
wõtaks, ka ei lõpe see piinarikas õõ.

Wiimaks ometi.

Waewalt walge ja juba ruttan finnapoole, kel-
lele suhkru eila ära müüsin.

„Ole hea mees, see oli kogemata. Mul ei ole
seda suuremat. Oli küll, aga on läbi ligunenud. Kin-
kisin ära „ühistööle“, haigemajale wõi — wõi —
wõi — — —“

Aga kõnele kuidas tahes, ei aita. Ka temal
on hais ninas, sest ma usun, ka temagi on marodööri
kalduwustega. Wiimaks ometi — ma ahwardan
enele maha lasta, ahwardan hulluks minna, ah-

wardan ta hooned maha põletada — annab ta
süda järele — aga teatud taganemise kahjutaju
maksimisega. Noh maksan sellegi iseeneses rehken-
dades, kui palju sealt ikkagi mulle jääb. Ja wõi-
malik, et juba homme tublisti hindasi tõstame.

Nüüd on hingel weidi parem, meeles nagu
pääksapaistene ilmgit ja päewa jooksul sobitan juu-
jatkuks isegi kaup. Mõistagi, et jääoludest ja
rahapuudusest kõnelen ja teist silma kinni pigistades
tähendan: „Aga suhkru hinnad on wiimajal ajal
tublisti tõusnud.“

Tuleb õhtu. Jälle lehed. Hirmuga silmitsen
seda lihedasti täis trükitud lehte.

„Kuule suhkru tuleb,“ ütleb naine.

„Island halasta! Anna jõudu, et wasiu pean!“
filmade ees lõõb kirjuks.

„Noh.“

Ma püüan rahule jääda. Aga see on wõimatu.
Mu käed warisewad ja alumine lõug wabiseb, nagu
oleks 20 kraadi külma.

„See on pilliroo suhkru,“ loeb naine. „Inglased
laenawad isegi raha selle ostmiseks. Kuu aja pärast
on 85.000 puuda juba siin. Selle mõjul on linnas
hinnad langenud. Suhkru pakkujaid kõik kohad
täis.“

Island ole ise armuline. Anna mu hingele an-
deks, kui mu ihulik käsi ennast mu enese wastu
tõstab. Otsas, otsas.

Ja sellele tuleb õõ — kus ma wiiklen ja wae-
wa higist märg olen, nagu weest wälja tõmmatud.

Näete nüüd — nii on elu. Ja ma arwan —
kui meid lähemalt tundma spite — weel täna
ajalehtedes üleskutse awaldate: marodööri warju-
paiga heaks raha kokku panema.

Siili Nõel.

Naeru natukused.

Darun X. (kes päew läbi asjata kalu õngit-
senud): „Mis? — kalad ei hakka õnge? Tar-
wis Maaliidult instruktor tellida.“

Dr. humor. Alep Pih.

Rahwawäe komisjonis küsib arst nõu-
rutilt:

„Kas terve olete?“

Nekrut wastab: „Olen lühikeste nägemisega.“

Arst: „Aga kuud näete?“

Nekrut: „Jah, kuud näen küll.“

Arst: „Noh, kui teie juba 360.000 wersta taha
näha võite, siis pole teil nägemisest puudus. Was-
tawõetud.“

Dr. humor. Alep Pih.

Hääled looduselt.

Ka puud räägiwad ja kiwid kõnelsewad. Tunned ja nende keelt? Ei wist hästi! Wanal ajal — siis, kui inimesed alles wabad looduselapsed olid, õpetanud loodus ise inimesele oma keelt, puude köhinas ja metsa mühinas nendega kõneldes ja nii läinud kui ka olewailt ja tulewailt asjust neile jutustades. Ka piibel ütleb, et hirmsa ülekohtu all kiwidki küsendamata peawad. Ma ei tea, kas on ülekohtus tõesti suur maa peal wõi on loodus inimeste keele nüüd ise ära õppinud, aga kindel on, et kui waikselt õhtul selge ilmaga eemalt hülüdes metsalt ehk kiwimüüridelt järgmist küsib, siis ka järgmised wastused saad.

Küsimine: Kas on Maaliit rahwameelne partei?

Wastus: — ei.

Küsimine: Aga ometi nimetab ta ennast rahwameelseks. On ta siis peija?

Wastus: — ja.

Küsimine: On siis ikka õige, et Maaliidu liikmed on iga parun ja von?

Wastus: — on.

Küsimine: Egas' nad ometigi jälle ei taha Eestis maksma panna orjust?

Wastus: — juft.

Küsimine: Mida siis õieti näitab maaliitlane, kui minna tema juure lahendama tööliste ehk orjade küsimust?

Wastus: — ust.

Küsimine: Kas on weel midagi, mida maaliitlane halvemaks peab kui pori?

Wastus: — ori.

Küsimine: Nii siis ei saa orjad temalt miskit õigust?

Wastus: — kust?!

Küsimine: Mis teeb tema wastastega, s. o. kes tema soovidele teewad wähe wastuoksa?

Wastus: — oksa!

Küsimine: Kas on õige, et maaliitlased, wõimule saades, rahwa wabadused häwitawad kõik pikka?

Wastus: — ikka.

Küsimine: Kas maatameestelt on neilt maad koota?

Wastus: — oota!

Küsimine: Kas on õige, et nad walitseda tahawad üle kõige?

Wastus: — õige.

Küsimine: Mis on kõigi maaliitlaste soovide ja aadete listu?

Wastus: — isu.

Küsimine: Kas on midagi, millega nad alati oleks päri?

Wastus: — äri.

Küsimine: Nii siis on maaliitlane puhastwerd kapitalist?

Wastus: — ist.

Nagu näete, hakkame siin juba sakjakeelseid wastusi saama. Et ma aga Saksa keelt ei mõista, sellep. ütlen: Punkt.

Dr. humor. A. P.

* * *

Kuida Adam „Isa meie palwet“ palwetama õppis.

Kas teie teate ka, armsjad „Meie Matsi“ lugupidajad, kuidas meie esiisa Adam „Isa meie palwet“ palwetama õppis?

Ei?

Noh kuulake siis. Ma jutustan.

Kui Caewaija oma loomisetöö oli õpetanud, siis ütles ta Adamile: „Kuule, sa pead mind nüüd selle eest, et ma su loonud, tänama. Loe mulle kohe „Isa meie palwet.“

Mina — „Isa meie palwet.?“ lausus Adam arusaamatalt. Ma ei mõista seda sugugi.

„Mis!“ kätatas Caewaija püha wihaga, „sina ei mõista „Isa meiet“ lugeda? Sa tahad inimeseloo ehitaks saada ja ei tunne seda palwet. Aga see tuleb kõik sellest, et sa liiga head elu ja suurt wabadust maitseid. Sa ei ole weel hädas olnud, aga häda lunnib paluma. Heida kohe pikalt maha!“

Adam heitis pikalt, pööras ennast korra pahema ja siis parema külje peale, ja et ta tublisti wäsinud oli, siis uinus ta peagi magama.

Kui ta wähe aja pärast jälle üles ärkas, nägi ta oma ees ilusat neidu seiswat, kes särawate filmadega talle näkku walytis ja meelitades kawala naeratuslega oma roosihuuli muigutas.

Adama keha hakkas äritusest wärisema, tahtmatast läksid ta käed risti ja ta palwetas: „Ära jaada meid kiusatuse sisse“ — aga et ilus kiusaja ikka paigast ei liikunud, siis lijas ta weel ruttu juure: „Päästa meid ära kurjast Amen!“

Nõnda õppis siis Adam esimest korda palwetama. Hiiolane.

* * *

Lamp ja tikk.

Laual seisis lamp.

Lambilt wõeti klaas maha; lamp nägi tikku ja ütles:

„Mine kaugemale, lapsuke, ma olen karedam, — ma hakkam põlema. Mind süüdatakse iga õhtu.“

„Jga õhtu!“ ütles tikk, „iga õhtu põlema, — kui kole!“

„Miks?“ küsis lamp.

„Armastada wõib ainult üks kord,“ ütles tikk, puhkes põlema — ja suri.

S. Sollogubi j. Ch.

* * *

Eestlane riiki rajamas.

Mõrtsukas.

Dr. humor. Alep Pik.

Oma poisikesepõlwe kirjawara sorides leidsin sealt ühe jutukese Sokratesest, kuulsaft Greeka mõtetargast, mille autori aga — kahjuks — ära olen unustanud.

See jutt käib nii:

Keegi mees, kellel kirwes käes, jookseb Sokrateste poole. Ta ajab kedagi teist meest taga, kes põgeneb nii kuidas jalad wähegi lubawad.

„Wõta kinni, wõta kinni!“ — hüüab tagaajaja. Mõttetark ei liigutagi ennast paigast.

„Eks sa wõinud ta kinni wõtta? Ta on mõrtsukas.“

„Mõrtsukas?“ — küsib Sokrates. „Mis aji see on?“

„Ära tee ennast lolliks. Mõrtsukas on mees, kes tapab.“

„Ta on siis lihunik.“

„Contrus! Mees, kes teise mehe ära tapab.“

„See on soldat.“

„Lollpea! Mees, kes teise mehe raha ajal ära tapab.“

„Saar aru: timukas.“

„Ees! Mees, kes teise mehe tema kodus ära tapab.“

„Ahha! Nüüd sain üles: arst.“

Mees, kellel kirwes käes, jooksis edasi, sest ta arwas, et nõdrameelsega on kokku juhtunud.

* * *

Naeru natukused.

Profesor, wee tähtsusest inimese elus kõneledes, ütles: „Nii siis, mu herrad, kui meil ei oleks wett, oleks lugu wäga paha: meie ei saaks siis ujuma õppida, ja ei saaks ka näha, kuidas inimesed upuwad.“

Wene k. Dr. humor. A. P.

* * *

A.: „Kas ei tahaks teie minuga kompaniisse astuda? Olen lutikate häwitamiseks mõjuwa abinõu üles leidnud.“

B.: „Hm... wististi niisuguse, mis kuhugi ei kõlba?“

A.: „Aga lubage, — ainult selle lõhnast surewad juba kõik lutikad.“

B.: Hm... aga mis saaks siis meie kompaniist?“

Wene k. Dr. humor. A. P.

* * *

Järgmine „Meie Matsi“ nummer ilmub laupäewal 26. aprillil 1919. aastal.

Ilmub „Teaduse“ kirjastuse wastutusel ja wäljaandel.

G. Kalla trükk, Tallinnas.